

Dr inż. Agnieszka Becla
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Autoreferat

Załącznik do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie nauk
ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia (w języku polskim)

Wrocław, styczeń 2019

Układ treści:

1. Dane personalne
2. Posiadane tytuły zawodowe i stopień naukowy
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych
4. Charakterystyka zainteresowań naukowych, dorobku i osiągnięć
5. Wskazanie i omówienie osiągnięcia naukowego
 - 5.1. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016, poz. 1311)
 - 5.2. Omówienie celu naukowego, osiągniętych wyników i podstawowych wniosków
6. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych
 - 6.1. Tematyka badań naukowych oraz prac rozwojowych podejmowana przed i po uzyskaniu stopnia doktora
 - 6.2. Granty i projekty naukowe
 - 6.3. Doświadczenia naukowe zdobyte w kraju i za granicą
 - 6.4. Nagrody, wyróżnienia i stypendia za działalność naukową
 - 6.5. Wygłaszanie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych
 - 6.6. Działalność dydaktyczna, popularyzatorska oraz organizacyjna

1. Dane personalne

Imiona i nazwisko	Agnieszka Anna Becla
Miejsce zatrudnienia	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu Wydział Nauk Ekonomicznych Instytut Ekonomii Katedra Ekonomii Ekologicznej Ul. Komandorska 118/120 53-345 Wrocław
E-mail	agnieszka.becla@ue.wroc.pl

2. Posiadane tytuły zawodowe i stopień naukowy

W roku 1992 rozpoczęłam studia stacjonarne na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu), na Wydziale Inżynieryjno-Ekonomicznym Przemysłu. Tytuł zawodowy magistra inżyniera uzyskałam 25 czerwca 1997 roku, po złożeniu pracy magisterskiej pod tytułem: „*Planowanie i kontrola kosztów w Hucie Olawa*”, przygotowanej pod kierunkiem prof. dr hab. Danuty Sołtys i jej obronie. Egzamin magisterski złożyłam z wynikiem bardzo dobrym.

Pracę doktorską pod tytułem: „*Gospodarowanie informacją ekologiczną na poziomie społeczności lokalnej i gminy (Aspekty teoretyczne)*”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. dr h.c. Bogusława Fiedora, obroniłam w 2004 roku na Wydziale Gospodarki Narodowej Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu (obecnie Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu). Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Bazyli Poskrobko z Uniwersytetu w Białymstoku oraz prof. dr hab. Stefan Forlicz. W dniu 18 listopada 2004 roku Rada Wydziału Gospodarki Narodowej podjęła uchwałę o nadaniu mi stopnia doktora nauk ekonomicznych, w dyscyplinie ekonomia.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Moja kariera akademicka związana jest przede wszystkim z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu. Bezpośrednio po ukończeniu studiów rozpoczęłam studia doktoranckie na macierzystej uczelni. Od 1999 roku zostałam zatrudniona jako asystent w

Katedrze Ekonomii Ekologicznej na Wydziale Nauk Ekonomicznych. Aktualnie jestem zatrudniona w tym samym miejscu pracy.

Posiadam również doświadczenia akademickie (dydaktyczne i naukowe) związane z pracą na innych uczelniach, a zwłaszcza:

- na Wałbrzyskiej Wyższej Szkole Zarządzania i Przedsiębiorczości, w latach 1997-2002, na stanowisku wykładowcy;
- na Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Wałbrzychu, w latach 2000-2004, na stanowisku asystenta;
- na Wyższej Szkole Zarządzania i Finansów we Wrocławiu, w latach 1999-2007, na stanowisku asystenta;
- w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Wałbrzychu, w latach 2001-2006, na stanowisku asystenta;
- na Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Głogowie, w latach 2004-2014, na stanowisku adiunkta;
- na Polsko-Czeskiej Wyższej Szkole Marketingu i Sportu, w Nowej Rudzie, w latach 2005-2009, na stanowisku asystenta oraz
- na Społecznej Akademii Nauk w Łodzi (Świdnicy), w latach 2008-2018, na stanowisku wykładowcy.

Posiadam również dwuletnie doświadczenia w pracy bankowej, na stanowisku inspektora ds. kredytów w Banku Zachodnim we Wrocławiu (obecnie Bank Santander).

W styczniu 2014 roku Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu powierzyła mi funkcje promotora pomocniczego przy realizacji rozprawy doktorskiej mgr Pawła Korytko pod tytułem: „*Stosowanie zasady swobody wyboru dostawcy na rynku energii elektrycznej w Polsce*” (promotor: prof. dr hab. Andrzej Graczyk). Praca została obroniona w dniu 20 listopada 2018 roku. Rada Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nadała w dniu 20 grudnia 2018 roku Pawłowi Korytko stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych.

Jestem również współzałożycielką Fundacji Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczności Lokalnych „Mała Ojczyzna”.

4. Charakterystyka zainteresowań naukowych, dorobku i osiągnięć

Od obrony rozprawy doktorskiej w 2004 roku opublikowałam, jako autorka lub współautorka 9 monografii, 89 rozdziałów w opracowaniach zwartych i monografiach i 16

recenzowanych artykułów. Wygłosiłam również 86 referatów, zawierających wyniki moich własnych i zespołowych badań. Zestawienie najważniejszych publikacji zawiera załącznik 3.

Moje publikacje i publiczne prezentacje po obronie pracy doktorskiej podejmują problematykę zawartą w następujących obszarach badawczych:

- (1) ekonomia informacji, w tym zagadnienia gospodarowania informacją, problemy komunikacji interpersonalnej i jej konsekwencji gospodarczych oraz edukacji ekologicznej w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy [ekonomia informacji];
- (2) wybrane problemy funkcjonowania współczesnej gospodarki, zarówno na poziomie mikro- czy mezo-, jak i makro- czy mega- (globalnym) [mikroekonomia i makroekonomia];
- (3) funkcjonowanie gospodarki opartej na idei *Sustainable Development*, w tym przestrzenne aspekty tego rozwoju [ekonomia ekologiczna i ekonomia środowiskowa];
- (4) funkcjonowanie Unii Europejskiej oraz gospodarki polskiej w ramach tych struktur [nowa ekonomia instytucjonalna];
- (5) wybrane zagadnienia rozwoju dociekań ekonomicznych, w tym myśli ekologiczno-ekonomicznej [historia myśli ekonomicznej].

Mój dorobek naukowy, tworzony podczas akademickiej pracy naukowej obejmuje 152 publikacje naukowe (recenzowane) oraz 8 publikacji popularnonaukowych. Opracowywałam również ekspertyzy i raporty dla podmiotów gospodarczych oraz samorządowych. Łącznie wygłosiłam 106 referatów.

Po uzyskaniu stopnia doktora opublikowałam 114 opracowań naukowych (w tym 16 w językach obcych) i wygłosiłam 86 referaty, w tym 10 w językach obcych.

Tabela 1. Zestawienie ilościowe dorobku według kategorii

Kategoria	Przed uzyskaniem stopnia doktora	Po uzyskaniu stopnia doktora	Razem
Monografie naukowe autorskie	0	2	2
Współautorstwo monografii	13	7	20
Autorstwo rozdziałów w monografii	16	89	105
Artykuły naukowe w czasopismach (lista A MNiSW)	-	-	-
Artykuły naukowe w czasopismach (lista B MNiSW)	9 (lista B Ministra nie istniała)	16	25
Artykuły popularnonaukowe	8	0	8

Prace znalazły odzwierciedlenie w opracowaniach innych autorów w postaci cytowań określonych ich fragmentów, prezentacji osiągniętych przeze mnie wyników, czy przywołania idei i pomysłów. Jednocześnie zagraniczne (kanadyjskie, amerykańskie, niemieckie,

ukraińskie, łotewskie, estońskie) wydawnictwa publikujące czasopisma i/lub opracowania zwarte wyraziły duże zainteresowanie wydaniem niektórych prac i/lub nawiązaniem trwalszej współpracy.

Tabela 2. Recenzowane publikacje własne i współautorskie oraz wygłoszone referaty w latach 2004-2019 (po uzyskaniu stopnia naukowego doktora)

Rok/Wyszczególnienie	Monografie i podręczniki		Rozdziały w opracowaniach zwartych		Artykuły recenzowane		Wygłoszone referaty	
	Samodzielne	Wspólne	Samodzielne	Wspólne	Samodzielne	Wspólne	Samodzielne	Wspólne
2004	-	1	1	4	-	-	2	-
2005	-	-	1	3 [1]	1	-	7 [3]	2
2006	-	-	5	5	-	-	1	2
2007	-	1	2	3	1 [1]	-	2	3 [2]
2008	-	-	-	2	-	-	-	4
2009	-	-	2	5 [1]	-	-	5 [3]	2
2010	-	1 [1]	2	7	1	1 [1]	5	4
2011	-	-	3	3	-	-	2	5
2012	-	2	1	5	1 [1]	-	5	2
2013	-	-	3 [3]	-	1 [1]	3 [1]	5	1
2014	-	1	1	3	-	1	-	2
2015	-	-	2 [2]	1	-	1	11 [2]	1
2016	-	-	3	4	-	2	4	-
2017	-	-	2 [2]	3	-	-	2	5
2018	1	1	2	2	1 [1]	-	1	1
2019	1	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	2	7 [1]	37 [7]	52 [2]	8 [4]	8 [2]	52 [8]	34 [2]

[] – opracowania w językach obcych

Spośród 113 udokumentowanych opracowań naukowych opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora 47 (42%) zostały przygotowane samodzielnie, a w przypadku pozostałych mój wkład wynosi najczęściej $\frac{1}{2}$ lub $\frac{1}{3}$ i dotyczy najbardziej istotnych ich elementów (metodyki, realizacji badań i interpretacji wyników oraz wniosków). Wspólne opracowania są jednocześnie wyrazem prowadzonych badań i pracy zespołowej, realizowanej z naukowcami z rodzimego i innych ośrodków akademickich, polskich oraz zagranicznych, a także na rzecz instytucji sektora publicznego, jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych.

W wykazie czasopism, w których publikowałam oryginalne prace po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych znajdują się polskie oraz zagraniczne tytuły uznane w poszczególnych środowiskach akademickich i posiadające swoje miejsce w zestawieniach, takie jak: „Bisnik Lwowskiej Komercyjnej Akademii”, „Economics & Sociology”, „Ekonomia i Środowisko”, „Ekonomia i Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze”, „Ekonomia i Zarządzanie”, „Gospodarka i Środowisko”, „Handel wewnętrzny”, „International Journal of Academic Research”, „Optimum. Studia ekonomiczne”, „Prace Naukowe PWSZ w Wałbrzychu”, „Spotkania”, „Swit finansów”, „Społeczności lokalne” czy „Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego”.

5. Wskazanie i omówienie osiągnięcia naukowego

5.1. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016, poz. 1311)

Jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach naukowych i tytule w zakresie sztuki, art. 16 ust. 2, które uznaję za znaczący wkład w rozwój nauk ekonomicznych, wskazuję monografię mojego autorstwa pod tytułem: *„Kształtowanie się kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych w świetle dorobku ekonomii dobrobytu (w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy)”*. Wyżej wymieniona rozprawa naukowa została wydana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w 2019 roku (ISBN 978-83-7695-735-7). Recenzentami wydawniczymi monografii byli: prof. US, dr hab. Barbara Kryk oraz prof. UP w Poznaniu, dr hab. Dariusz Pieńkowski.

5.2. Omówienie celu naukowego, osiągniętych wyników i podstawowych wniosków

Przedmiotem moich zainteresowań badawczych są przede wszystkim problemy gospodarowania informacją w warunkach szybko zachodzących przemian określonych we współczesnej literaturze i nauce mianem społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy. W ramach tych struktur informacja staje się ważnym, być może najważniejszym zasobem ekonomicznym. Należy zatem traktować przedsięwzięcia, w ramach których podlega ona różnym formom przekształcenia, w kategoriach nie tylko zarządzania, ale również gospodarowania. To ostatnie wymaga wykorzystania odpowiednich postaci rachunku ekonomicznego. Jednym z istotnych aspektów gospodarowania jest bowiem zestawienie nakładów i efektów pozyskania oraz wykorzystania danej postaci zasobów ekonomicznych, a w konsekwencji określenie relacji pomiędzy nimi, co jest finalną postacią oceny efektywności.

W swoich badaniach koncentruję uwagę na rzeczywistych kosztach pozyskiwania informacji przez podmioty gospodarujące ze źródeł zewnętrznych, powstających w

warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. Oznacza to, że przeprowadzone studia opierały się na kilku założeniach:

- badane koszty nie obejmowały wszystkich etapów realizacji funkcji informacyjnej, a zatem poza zakresem analizy były koszty długotrwałego przechowywania informacji, koszty przekazywania, czyli transmisji, koszty przetwarzania, a także koszty interpretacji oraz wykorzystania (zastosowania) informacji,
- badania koncentrowały się na kosztach pozyskania informacji, co może być rozumiane jako kreacja informacji, czy jej nabywanie, w rynkowy, transakcyjny sposób i/lub sposób pozarynkowy,
- badania obejmowały wyłącznie koszty pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych, znajdujących się poza danym podmiotem gospodarującym, w jego bliższym oraz dalszym otoczeniu,
- badania kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych uwzględniały warunki wyznaczone przez społeczeństwo informacyjne i gospodarkę opartą na wiedzy. Społeczeństwo informacyjne charakteryzuje zupełnie nowe uwarunkowania tworzenia oraz posługiwania się informacją, natomiast gospodarka oparta na wiedzy określa nowe znaczenie oraz sposoby wykorzystania informacji.

Bezpośrednie badania kształtowania się kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych w świetle dorobku ekonomii dobrobytu, w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy poprzedzone zostały obszernymi studiami nad zagadnieniem gospodarowania informacją. Ich wyniki przedstawione zostały między innymi w monografii pod tytułem: *„Pozyskiwanie, wykorzystanie i ochrona informacji w warunkach gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego”*, w formie odpowiedniej prolegomeny, wydanej w 2018 roku. Te i inne własne badania spotkały się z szerokim zainteresowaniem fachowych periodyków europejskich, amerykańskich i kanadyjskich. Będą podstawą przygotowywanych aktualnie publikacji w języku angielskim.

W wiodących badaniach sformułowano dwie tezy badawcze, w postaci następujących, wymagających udowodnienia, twierdzeń:

- poprawne oszacowanie kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych wymaga w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy rozszerzenia rachunku kosztów;
- podstawą rozszerzenia rachunku kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych jest ekonomia dobrobytu, a zwłaszcza rozwijana w jej ramach ekonomia kosztów transakcyjnych, wsparta ideą kosztów alternatywnych i społecznych.

W pracy przytoczono wiele argumentów potwierdzających tezę, od podkreślenia rosnącej roli informacji, we wszystkich aspektach funkcjonowania człowieka i ludzkiej cywilizacji, aż po wnioski natury poznawczej oraz praktycznej, związane z racjonalnym gospodarowaniem rzadkimi zasobami ekonomicznymi, przeznaczanymi na przedsięwzięcia pozyskania takich informacji przez podmioty gospodarujące. Badania dowodzące prawdziwość pierwszej tezy zderzyły się z dwojakiego rodzaju wyzwaniami:

- z koncepcją informacji darmowej i paradoksem cenowym produktów wirtualnych, rozpowszechnionymi zwłaszcza w Internecie i gospodarce wirtualnej, a także w analizach modelowych,
- z tradycyjnymi ograniczeniami mikroekonomicznych rachunków kosztów, które redukują rolę takich kategorii, jak: koszty transakcyjne, koszty alternatywne czy różne formy przejawiania się kosztów społecznych.

Ich zrozumienie i przezwyciężanie stało się rzeczywistym *spiritus movens* prowadzonych badań. Zdając sobie sprawę z ich istnienia, sformułowałam problem badawczy, jakim była identyfikacja i możliwości szacowania rzeczywistych kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych w ramach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy.

Druga teza badawcza przybrała postać twierdzenia, że podstawą rozszerzenia rachunku kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych może być ekonomia dobrobytu, a także ekonomia kosztów transakcyjnych, wsparta ideą kosztów alternatywnych i społecznych. Jej udowodnienie wymagało dokonania przeglądu oraz krytycznej analizy tego dorobku z punktu widzenia jego użyteczności poznawczej i implementacyjnej. Praca zawiera wiele ogólnych oraz szczegółowych uwag, a także argumentów, które potwierdzają zasadność (prawdziwość) drugiej tezy, a tym samym dowodzą jej poprawności i wewnętrznej spójności. W tym świetle można uznać, że druga teza również została udowodniona.

Uszczegółowieniem pierwszej oraz drugiej tezy badawczej były cztery hipotezy badawcze, które również zostały poddane weryfikacji w pracy. Pierwsza z nich miała postać przypuszczenia, że tradycyjne formy kosztów i rachunków kosztów są wystarczające dla identyfikacji i obrachunku kosztów pozyskiwania przez podmioty gospodarujące informacji ze źródeł zewnętrznych w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy. Hipoteza ta została jednoznacznie sfalsyfikowana. Formy przejawiania się nakładów na pozyskiwanie informacji ze źródeł zewnętrznych wykraczają poza tradycyjne pojmowanie kosztów. Nie ma zatem możliwości uznania, że tego typu pojmowanie kosztów i sposoby ich obróbki rachunkowej są wystarczające dla identyfikacji i szacowania kosztów pozyskania

informacji ze źródeł zewnętrznych. Ta krytyczna ocena tradycyjnych formuł rachunku kosztów nie pozbawia ich określonych walorów praktycznych. Jest jedynie stwierdzeniem faktu ich ograniczonej użyteczności dla rozpoznania i szacowania kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych. Redukcja takich analiz do tradycyjnych rachunków kosztów pozostawia poza nawiasem wiele grup rzeczywistych kosztów oraz ich postaci, wpływających na podejmowane decyzje czy na finalne saldo analizy kosztów-korzyści danego przedsięwzięcia.

Druga hipoteza miała postać przypuszczenia, że tradycyjne modele rachunku kosztów mogą być rozszerzone o inne kategorie kosztów. Jej weryfikacja przyjęła postać twierdzącą, co pozwalało sformułować wniosek, że nie ma poznawczych czy metodyczno-metodologicznych przeszkód, aby dołączyć do nich nowe kategorie kosztów. Związane z tymi kategoriami problemy nie wynikają np. z braku wzajemnej koherentności między nimi a dotychczas wykorzystywanymi grupami kosztów. Łączą się raczej z takimi wyzwaniami i barierami, jak:

- trudności jednoznacznej identyfikacji niektórych kosztów i określenia ich charakteru,
- niedoskonałości ekonomicznej analizy wymiarowej w stosunku do nakładów (kosztów), zarówno w jednostkach naturalnych, jak i pieniężnych,
- brak możliwości rynkowej wyceny tych kosztów,
- znaczny zakres subiektywizmu w niekonwencjonalnych metodach wyceny tych kosztów.

Te kwestie również zostały wyeksponowane w pracy wraz z określonymi wskazówkami poszukiwawczo-badawczymi. W pracy wykazano także potrzebę indywidualnego (w ramach poszczególnych przedsięwzięć pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych) podejścia do identyfikacji i szacowania tych nowych form przejawiania się kosztów.

Analiza dorobku współczesnej ekonomii, zwłaszcza ekonomii dobrobytu i ekonomii kosztów transakcyjnych ułatwia uzasadnienie, że ich dorobek teoretyczny jest dobrą podstawą rozszerzonego rachunku pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych. Ekonomia kosztów transakcyjnych pozwala zarówno dokonać identyfikacji tej grupy kosztów, jak i szacować ich rozmiary.

Ekonomia neoklasyczna i powiązana z nią ekonomia dobrobytu pozwalają natomiast zrozumieć istotę oraz znaczenie kosztów alternatywnych. Są one kosztami hipotetycznymi, niewymagającymi realnego pokrycia, ale eksponują w bardzo wyrazisty sposób alternatywny i rzadki charakter zasobów ekonomicznych. To pozwala na włączenie kosztów

alternatywnych do rachunku kosztów i procedur decyzyjnych. Ekonomia dobrobytu wykryła jeszcze jedną grupę kosztów – koszty społeczne. Jak pokazują coraz liczniejsze badania empiryczne, nabierają one znaczenia, ze względu na różnorodne formy ich przejawiania się, rosnące systematycznie rozmiary, a także oddziaływanie na efektywność przedsięwzięć gospodarczych, w skali mikro- oraz makroekonomicznej. Są to koszty rzeczywiste, a zatem ponoszone przez określone podmioty gospodarujące, nie zawsze będące ich sprawcami. Generuje to trudne teoretycznie i praktycznie kwestie internalizacji tych kosztów, czyli przypisania ich faktycznym sprawcom.

Wykonane badania i przeprowadzone rozważania są precyzyjną odpowiedzią na trzecią hipotezę badawczą sformułowaną w postaci przypuszczenia, że rodzaje kosztów, nieuwzględnione w dotychczasowych rachunkach kosztów należy wziąć pod uwagę przy badaniu rzeczywistych rozmiarów kosztów pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy. Studia nie tylko pozwoliły zidentyfikować te rodzaje, ale ułatwiły dostrzeżenie wielu zagadnień, które powinny być uwzględnione przy tej okazji. Tak, dla przykładu, podstawowymi wyzwaniami w obszarze kosztów transakcyjnych są kwestie związane z triadą: identyfikacja – kwantyfikacja – waloryzacja. Jeżeli uporamy się z problemami identyfikacji rodzajowej, pozostają dwie sprawy związane z wykorzystaniem kosztów transakcyjnych w rachunku mikroekonomicznym, a zatem określenie rozmiarów każdej grupy rodzajowej w ich jednostkach naturalnych oraz waloryzacja pieniężna tych jednostek. Są to ciekawe, przede wszystkim z metodycznego i obrachunkowego punktu widzenia, zagadnienia.

Najbardziej naturalnymi jednostkami pomiaru kosztów transakcyjnych są zatem:

- 1) czas pracy poświęcony na realizację działań towarzyszących przygotowaniu i realizacji danej transakcji;
- 2) wartość nakładów innych zasobów ekonomicznych poniesiona przy przygotowaniu i egzekucji danej transakcji;
- 3) część wartości (renta) od kapitału ludzkiego, która umożliwiła przygotowanie i zrealizowanie danej transakcji.

Jeżeli cenę uzna się w danej transakcji za rynkowe odzwierciedlenie wartości i/lub rzadkości przedmiotu transakcji, to powyższe elementy nie mają w niej odzwierciedlenia. Natomiast w przypadku kosztów alternatywnych bardzo ważne, porządkujące, ale jednocześnie formalno-logiczne wyzwanie jest związane z zagadnieniem zbioru alternatyw. Musi się on charakteryzować kilkoma cechami, aby koszt taki mógł być wzięty pod uwagę w analizie kosztów alternatywnych. Powinny to być, między innymi:

- alternatywy, które mogą stanowić odniesienie do wyjściowego działania i dawać możliwość zastosowania tych samych zasobów ekonomicznych;
- osiągalne w sensie wykonawczym dla danego podmiotu gospodarującego;
- skończone pod względem liczby, aby można dokonać pełnego ich rangowania;
- wielkości zwaloryzowane pieniężnie, co pozwala na ich porównywanie;
- zbiory charakteryzujące się jednoznacznym uporządkowaniem, co pozwala na uniknięcie paradoksu związanego z niemożnością dokonania wyboru alternatywy korzystniejszej;
- rozwiązania dopuszczalne, czyli możliwe do osiągnięcia przy danych zasobach ekonomicznych.

Tak scharakteryzowany zbiór alternatyw może stanowić podstawę do określenia rozwiązania najlepszego, ze zbioru rozwiązań dopuszczalnych. W takiej sytuacji wybór najlepszego rozwiązania będzie zachowaniem zgodnym z modelem *homo oeconomicus*. Podtrzymując najbardziej popularną formułę kosztu alternatywnego, będzie nim najwyżej zwaloryzowane, niewybrane rozwiązanie. Obowiązuje tu tzw. zasada *second best*, wypracowana w ramach ekonomii dobrobytu.

Dla trzeciej grupy, czyli kosztów społecznych niezwykleymi wyzwaniami są np.:

- identyfikacja form przejawiania się tych kosztów,
- określenie zakresu i skali oddziaływania oraz
- przypisanie (internalizacja) kosztów społecznych działaniu danego podmiotu gospodarującego.

Podjęcie pierwszego wyzwania wspiera dorobek ekonomii dobrobytu, który dostarcza odpowiednich pojęć i modeli kosztów społecznych. Drugie wyzwanie łączy się z wykorzystaniem doświadczeń praktycznych oraz dorobku tradycyjnych rachunków kosztów. Trzecie wymaga połączenia studiów modelowych oraz efektów polityki gospodarczej. Koszty społeczne należą bez wątpienia do najciekawszych zagadnień w dziedzinie kosztów aktywności gospodarczej i pozagospodarczej człowieka.

W przypadku hipotezy czwartej – nowe rodzaje kosztów pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy stanowią istotną część rzeczywistych kosztów takich przedsięwzięć – osiągnięta została weryfikacja na poziomie, który może budzić pewne zastrzeżenia. W oparciu o dostępne dane empiryczne pokazano, jak duże rozmiary, w skali makroekonomicznej oraz w skali mikroekonomicznej, przybierają określone zjawiska związane z pozyskiwaniem informacji ze źródeł zewnętrznych. Można uznać to za pozytywną weryfikację tej hipotezy. Być może, za

taką weryfikację należałoby uznać policzenie rozmiarów tych kosztów w wymiarze pojedynczego przedsięwzięcia lub w ujęciu zagregowanym, w skali gospodarki. Wykonanie tego zadania jest jednak czaso- i kosztochłonnym przedsięwzięciem, które przekracza możliwości zasobowe jednej osoby, a zatem wymaga odpowiedniego przygotowania logistycznego, będąc wyzwaniem dla podjęcia dalszych badań.

Poza udowodnieniem tez i weryfikacją hipotez, w pracy uporządkowano kilka ważnych kwestii pojęciowych. Było to konieczne, zarówno z punktu widzenia prowadzonych badań, jak i z powodu pewnego braku transparentności definicyjnej. Ponadto dokonano oceny przydatności dorobku ekonomii dobrobytu i całej współczesnej ekonomii do badania rzeczywistych kosztów pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych. Niejako przy okazji udało się zidentyfikować główne problemy i wyzwania badawcze oraz praktyczne w tym zakresie. Tworzy to dobrą podstawę rozwoju wiedzy i umiejętności w obszarze bardziej precyzyjnego identyfikowania i szacowania kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych.

Celem *implicite* badań, których efektem jest monografia, było zwrócenie uwagi, że w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy zagadnienie kosztów pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych staje się niezwykle ważne, nie tylko z poznawczego, ale również z implementacyjnego (praktycznego) punktu widzenia. Koszty pozyskania informacji, czy szerzej koszty realizacji funkcji informacyjnej, będą w najbliższej przyszłości jedną z podstawowych wielkości decydujących o podejmowaniu (lub nie) zadań z zakresu gospodarowania informacją, a w węższym, wynikowym zakresie zarządzania informacją przez podmioty gospodarujące. To decydować będzie także o szeroko rozumianej efektywności funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy. Powinno zmienić również sposób patrzenia na rachunki kosztów w tych makrostrukturach. Są to zadania na najbliższą przyszłość dla nauk ekonomicznych i praktyki gospodarowania.

Poza udowodnieniem obu tez badawczych i weryfikacji sformułowanych hipotez zrealizowany projekt pozwolił na sformułowanie kilku dodatkowych wniosków i spostrzeżeń.

1. W ramach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy zasoby informacji (wiedza) stają się wiodącym czynnikiem decydującym o potencjalne wytwórczym i rozwojowym. To dość oczywisty wniosek, ale oznaczający jednocześnie konieczność reinterpretacji ich znaczenia gospodarczego oraz powiązań z innymi postaciami zasobów ekonomicznych, czy form kapitałów (kapitał ludzki, innowacyjne formy kapitału rzeczowego, kapitał społeczny itp.).

2. Informacja w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy ma zróżnicowaną postać i odgrywa liczne, często przeciwstawne funkcje, a to tworzy zasobochłonne konsekwencje i/lub „antyracjonalne” efekty oddziaływania. Pojawiają się zatem nie tylko wyzwania dla ich identyfikacji, kwantyfikacji i waloryzacji, celem włączenia do rachunku ekonomicznego, ale również zbadania negatywnych konsekwencji braku odpowiedniej informacji i/lub destrukcyjnego wpływu informacji nieprawdziwych, czy nadmiaru informacji wywołującego szum u odbiorcy (użytkownika).
3. Szeroka i powszechna, często wręcz bezkrytyczna „fascynacja” informacyjnymi zasobami współczesnych systemów informacyjno-informatycznych zepchnęła na dalszy plan tak istotne kwestie, jak na przykład: prawdziwość informacji, wiarygodność jej źródeł oraz, podstawową dla ekonomistów, kosztogenność realizacji funkcji informacyjnej. Tworzy to nowe wyzwania dla zarządzania informacją, a przede wszystkim dla gospodarowania informacjami, polegającego na systematycznym zestawianiu kosztów i korzyści przedsięwzięć informacyjnych. Zarządzanie informacją oznacza porządkowanie przestrzeni informacyjnych i usuwanie źródeł mało wiarygodnych oraz informacji nieprawdziwych. Gospodarowanie jest natomiast wyborem informacji, dla której koszty jej pozyskania, interpretacji i wykorzystania są niższe niż korzyści użytkowania.
4. W warunkach realnie funkcjonującego społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy pojęcie „darmowej informacji” staje się fikcją teoretyczno-modelową, z której należy zrezygnować. Problem ten jest pogłębiany systematycznie przez zagadnienie własności intelektualnej i praw własności. Pozostanie w świecie „darmowej informacji” oznaczać będzie wzrost rzeczywistych kosztów społecznych i alternatywnych oraz szybkie zwiększanie się kosztów transakcyjnych, zwłaszcza w postaci kosztów przygotowywania, zawierania i egzekucji transakcji dla usług informacyjnych, a także kosztów ograniczania nieuprawnionego korzystania z informacji (szara i czarna sfera informacyjna).
5. Lepsze rozumienie ekonomicznej sprawności (efektywności) funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy wymaga bardziej pragmatycznego, realnego spojrzenia na ich stronę kosztową. Stosowane w praktyce gospodarczej rachunki kosztów nie tracą swojej użyteczności, ale powstały i były doskonałe w innych warunkach zasobowo-kapitałowych. Tak radykalna zmiana

sytuacji, z jaką mamy do czynienia wymaga ich istotnej modyfikacji i uzupełnienia o nowe kategorie kosztów, niezbędnych do badania kosztów informacji.

6. Ekonomia, badając zachodzące w gospodarce zjawiska oraz przewidując przyszły przebieg procesów społeczno-ekonomicznych, tworzy podstawy do dostosowania rachunku kosztów i szerzej rachunku ekonomicznego do nowych wyzwań tworzonych przez społeczeństwo informacyjne i gospodarkę opartą na wiedzy. Dotyczy to zwłaszcza wspomnianych kosztów pozyskiwania informacji ze źródeł zewnętrznych, a szczególnie ich transakcyjnych, alternatywnych i społecznych postaci.
7. Rozwój społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy wpływać będzie na rozszerzanie rodzajowe, pogłębianie precyzji i podnoszenie jakości poznawczej oraz metodologiczno-metodycznej studiów nad informacją, jej pozyskiwaniem, interpretacją i wykorzystaniem gospodarczym, zarówno na poziomie mikro-, jak i makroekonomicznym. Jest to konieczne wyzwanie stojące nie tylko przed ekonomią, chociaż ją dotyka najbardziej.

6. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych

6.1. Tematyka badań naukowych oraz prac rozwojowych podejmowana przed i po uzyskaniu stopnia doktora

Przed uzyskaniem stopnia doktora byłam autorką oraz współautorką 5 monografii, 8 podręczników akademickich, 16 rozdziałów w monografiach, 9 artykułów naukowych i 8 opracowań popularnonaukowych. Wśród monografii znajdują się (w ujęciu chronologicznym):

1. *„Funkcjonowanie firm i samorządów terytorialnych w warunkach Unii Europejskiej”*, Wydawnictwo WWSzZiP, Wałbrzych 1998,
2. *„Unia Europejska, NATO a bezpieczeństwo Polski”*, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2000,
3. *„Ekologiczne podstawy procesów gospodarowania”*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2002,
4. *„Przewodnik po małej i średniej przedsiębiorczości – przypadek Polski i Ukrainy”*, Wydawnictwo Bimart, Świdnica 2003,
5. *„Putiwnik po małych ta serednich pidpriemstwach (priklad Polszi ta Ukraini)”*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Niżynie, Niżyn 2003, publikacja w języku ukraińskim.

Natomiast do podręczników akademickich z tego okresu zaliczyć można opracowania, w których byłam współautorką, takie jak:

1. „*Wstęp do ekonometrii i analizy taksonomicznej*”, Wydawnictwo WWSzZiP, Wałbrzych 1998,
2. „*Makroekonomia*”, Wydawnictwo WWSzZiP, Wałbrzych 1998,
3. „*Mikroekonomia*”, Wydawnictwo WWSzZiP, Wałbrzych 1999,
4. „*Elementy mikroekonomii*”, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2001,
5. „*Rozwój polskiej myśli ekonomicznej na przestrzeni wieków*”, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław 2001,
6. „*Wybrane elementy prawa środowiskowego dla ekonomistów*”, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego, Wrocław 2001,
7. „*Elementy makroekonomii*”, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2002,
8. „*Elementy statystyki i metod ilościowych*”, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2002,

W okresie od 1998 do 2003 roku, przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych przygotowałam i opublikowałam 16 rozdziałów w następujących recenzowanych monografiach:

1. „*Problemy tworzenia prawa ochrony środowiska w Unii Europejskiej wyzwaniem dla Polski*” (w) „*Ekonomiczne aspekty dostosowania polskiego prawa, regulacji i instytucji w ochronie środowiska do rozwiązań Unii Europejskiej*”, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław-Opole 1999,
2. „*Problemy tworzenia prawa ochrony środowiska w Unii Europejskiej wyzwaniem dla Polski*” (w) „*Ekonomiczne aspekty dostosowania polskiego prawa, regulacji i instytucji w ochronie środowiska do rozwiązań Unii Europejskiej*”, Biblioteka „*Ekonomia i Środowisko*”, nr 24/1999, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław-Opole 1999,
3. „*Zagadnienia ekologiczne w procesie przekształceń w gospodarce komunalnej*” (w) „*Polityka ekologiczna w gospodarce rynkowej*”, Biblioteka „*Ekonomia i Środowisko*”, nr 25/1999, Wydawnictwo I-BIS, Karpacz-Wrocław 1999,
4. „*Sklonność mieszkańców ośrodków miejskich do ponoszenia wyższych obciążeń na rzecz środowiska w świetle badań ankietowych*” (w) „*Ekologizacja zarządzania firmą – zielone zarządzanie*”, Wydawnictwo I-BIS, Biblioteka „*Ekonomia i Środowisko*”, nr 26/2000, Wrocław 2000,
5. „*Zmiany funkcji miast na terenach objętych bezrobociem strukturalnym na przykładzie wałbrzyskiego*” (w) „*Społeczne, gospodarcze i przestrzenne przeobrażenia miast*”, red. J. Słodczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2000,

6. *„Metody i instrumenty ochrony klimatu przed gazami cieplarnianymi. Kryteria klasyfikacji i próba przeglądu”*. (w) *„Nowe instrumenty w polityce ekologicznej”*, Biblioteka „Ekonomia i Środowisko”, nr 28/2001, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2001,
7. *„Możliwości przygotowania i wdrożenia lokalnej strategii ekorozwoju”* (w) *„Procesy restrukturyzacyjne a przemiany społeczno-gospodarcze regionu. Oblicze Nowej Rudy i Radkowa w I dekadzie XXI wieku”*, Wydawnictwo I-BIS, Wałbrzych-Nowa Ruda 2001,
8. *„Wykorzystanie zarządzania zmianami do kształtowania proekologicznych postaw podmiotów gospodarczych (na przykładzie gospodarstw domowych)”* (w) *„Nowe instrumenty w polityce ekologicznej”*, Biblioteka „Ekonomia i Środowisko”, nr 28/2001, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2001,
9. *„Zbywalne zobowiązania absorpcji (TAO) jako nowa metoda ochrony klimatu przed gazami cieplarnianymi. Wprowadzenie do problemu”*. (w) *„Nowe instrumenty w polityce ekologicznej”*, Biblioteka „Ekonomia i Środowisko”, nr 28/2001, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2001,
10. *„Dylematy polityki ekologicznej w Polsce na przełomie stuleci”* (w) *„Instrumenty rynkowe w ochronie środowiska”*, seria Biblioteka „Ekonomia i Środowisko” nr 29/2002, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2002,
11. *„Klasyfikowanie barier ekologicznych. Wybrane zagadnienia”* (w) *„Teraźniejszość i przyszłość ekorozwoju w Polsce”*, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2002,
12. *„Wybrane problemy finansowania ochrony środowiska przyrodniczego w małych i średnich ośrodkach miejskich w regionach problemowych (na przykładzie miasta Strzegomia)”* (w) *„Zarządzanie gospodarką miejską i prawne podstawy funkcjonowania miasta”*, red. J. Słodczyk, Z. Jakubczyk, Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2002,
13. *„Próba identyfikacji i klasyfikacji form współpracy i konfliktów (syndromów) powstających przy rozwiązywaniu problemów ekologicznych”* (w) *„Konflikty i współpraca w realizacji strategii ekorozwoju”*, seria: Biblioteka „Ekonomia i Środowisko” nr 30/2003, Wydawnictwo I-BIS, Wrocław 2003,
14. *„Rola informacji ekologicznej w systemie zarządzania środowiskiem”* (w) *„Zarządzanie środowiskiem. Teraźniejszość i przyszłość”*, red. B. Poskrobko, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2003,

15. „*Sposoby prezentacji informacji ekologiczno-ekonomicznych w procesie dydaktycznym oraz skuteczność ich oddziaływania*” (w) „*Rola wyższych uczelni w edukacji dla ekorozwoju*”, red. T. Borys, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Białystok 2003,
16. „*Problem jakości życia i dobrobytu w teorii ekonomii (w kontekście badań A.Sena)*” (w) „*Jakość życia w perspektywie nauk humanistycznych, ekonomicznych i ekologii*”, Wydawnictwo Ekonomia i Środowisko, Jelenia Góra 2003.

Ponadto opublikowałam w tym okresie 9 artykułów naukowych:

1. „*Użyteczność metody deklarowanych preferencji (willingness to pay) w badaniach nad potencjalną i rzeczywistą skłonnością gospodarstw domowych do ponoszenia wyższych obciążeń na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego*” (w) *Problemy ekologii*, nr 5/1998, s. 160-163,
2. „*Filozoficzno-etyczne podstawy działalności gospodarczej w ujęciu New Age*” (w) „*Etyka zawodowa w biznesie*”, *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej*, vol. 2, 1998, nr 1, s. 31-36,
3. „*Możliwości wykorzystania teorii chaosu do analizy rynków kapitałowych*” (w) „*Giełdy i transakcje terminowe*”, *Zeszyty Naukowe WSBiF*, nr 3/1998, s. 98-101,
4. „*Instrumenty i metody finansowania ochrony klimatu w Polsce*” (w) „*Chemia i Inżynieria Ekologiczna*”, 1998, tom 5, nr 5, s. 1-17,
5. „*Spory wokół efektywności realizacji zadań społecznych. Samorządowa i rządowa forma redystrybucji dochodu*” (w) „*Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej*”, vol.2, nr 5/1998, s. 117-125,
6. „*Public Willingness and Ability to Pay in the municipal Waste Management in the Wrocław Town Region*” (w) „*Argumenta Oeconomica*”, nr 2(8), 1999, s. 1-23,
7. „*Możliwości wykorzystania inżynierii finansowej w doborze źródeł finansowania inwestycji proekologicznych*” (w) „*Prace Naukowe AE we Wrocławiu*”, nr 875, 2000, „*Ekonomia i międzynarodowe stosunki gospodarcze*”, nr 7, 2000, s. 49-63,
8. „*Nowoczesne zarządzanie środowiskiem przyrodniczym na szczeblu przedsiębiorstwa i społeczności lokalnej (gminy)*” (w) „*Prace Naukowe AE we Wrocławiu*, nr 864/2000, seria Zarządzanie i Marketing nr 15, s. 133-150,
9. „*Środowisko przyrodnicze i przyroda w polskiej myśli społeczno-ekonomicznej (od okresu prekursorskiego do ekonomii klasycznej)*” (w) „*Prace Naukowe AE we Wrocławiu*”, nr 959, 2002, seria „*Ekonomia i międzynarodowe stosunki gospodarcze*”, nr 9, s. 69-78.

Przygotowałam również i zaprezentowałam na krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych 20 referatów.

Do czasu obrony dysertacji doktorskiej moje zainteresowania badawcze skupiały się wokół następujących głównych płaszczyzn tematycznych:

- funkcjonowania Unii Europejskiej i problemów pełnego członkostwa Polski w jej strukturach;
- ekologicznych uwarunkowań działalności gospodarczej i ekonomii ekologicznej,
- ekologicznych problemów funkcjonowania samorządu terytorialnego,
- niekonwencjonalnych instrumentów polityki ekologicznej,
- rozwoju myśli ekologiczno-ekonomicznej, a także
- zagadnień kreacji i wykorzystania informacji ekologicznej.

Ostatnia z płaszczyzn zaowocowała dysertacją doktorską pod tytułem: „*Gospodarowanie informacją ekologiczną na poziomie społeczności lokalnej i gminy (Aspekty teoretyczne)*”, a następnie badaniami nad gospodarowaniem informacją w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy.

Po obronie rozprawy doktorskiej i uzyskaniu stopnia doktora moje zainteresowania badawcze ewoluowały w kierunku następujących płaszczyzn tematycznych:

- (1) ekonomii informacji, w ramach której przygotowałam między innymi następujące monografie: 1. „*Kształtowanie się kosztów pozyskania informacji ze źródeł zewnętrznych w świetle dorobku ekonomii dobrobytu (w warunkach społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy)*” z 2019 roku; 2. „*Pozyskiwanie, wykorzystanie i ochrona informacji w warunkach gospodarki opartej na wiedzy i społeczeństwa informacyjnego. Prolegomena do zagadnień gospodarowania informacją*” z 2018 roku, oraz istotną część monografii: 3. „*Ecological information management in the context of sustainable development – chosen issues*”, z 2010 roku;
- (2) mikroekonomii i makroekonomii, obejmującej między innymi istotną część monografii: 1. „*Ekonomia rozwoju*”, z 2010 roku, 2. „*Zarządzanie środowiskowe w przedsiębiorstwie*”, z 2008 roku;
- (3) ekonomii ekologicznej i ekonomii środowiskowej, w ramach której przygotowałam między innymi istotne części następujących monografii: 1. „*Ekologiczne podstawy procesów gospodarowania*” z 2007 roku, 2. „*Analiza kosztów-korzyści w wycenie środowiska przyrodniczego*” z 2012 roku;
- (4) nowej ekonomii instytucjonalnej, w ramach której przygotowałam znaczące części monografii: 1. „*Międzynarodowa ochrona środowiska*”, z 2014 roku, 2. „*Uzdrowiska*

w zrównoważonym rozwoju regionu dolnośląskiego”, z 2018 roku, 3. „*Jak żyć w Unii Europejskiej. Poradnik dla Polaków*”, z 2004 roku;

- (5) historii myśli ekonomicznej, gdzie przygotowałam części monografii: 1. „*Wyzwania współczesnej ekonomii (wybrane problemy)*”, z 2012 roku oraz 2. „*Rozwój polskiej myśli ekonomicznej na przestrzeni wieków*”, z 2004 roku i 3. „*Historia myśli ekonomicznej (zarys problematyki)*”, z 2019 roku (po pozytywnych recenzjach, w druku).

Opracowaniom monograficznym towarzyszyły mniejsze objętościowo publikacje obejmujące pojedyncze rozdziały w pozycjach zwartych, artykuły naukowe czy prezentowane referaty i raporty z badań. Ich zestawienie zawiera załącznik numer 3.

6.2. Granty i projekty naukowe

Równolegle do obowiązków dydaktycznych i osobistego rozwoju naukowego w całym okresie pracy zawodowej realizowałam projekty badawcze finansowane ze środków krajowych i międzynarodowych. Do czasu obrony rozprawy doktorskiej należały do nich:

1. „*Feasibility Study and Assessment of Influence of the Municipal Waste Management on the Environment in the Gdańsk Region*”, ECO-PLUS, Wrocław 1998, źródło finansowania – unijne środki przedakcesyjne, uczestniczka prac badawczych i przygotowująca raport z badań.
2. Projekt badawczy Komitetu Badań Naukowych pod tytułem.: „*Strategia harmonizacji polskiego prawa, regulacji, standardów i instytucji w ochronie środowiska z rozwiązaniami w Unii Europejskiej*”, Wrocław 1999, sekretarz projektu.
3. Projekt „*Misja gospodarcza dla przedstawicieli biznesu oraz samorządów lokalnych miast partnerskich Świdnicy (Polska) i Niżyna (Ukraina)*”, Świdnica-Niżyn 2003, źródło finansowania – unijne środki przedakcesyjne, uczestniczka prac badawczych i udział w opracowaniu raportu końcowego.

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych wzięłam aktywny udział w realizacji następujących ośmiu projektów:

1. „*Identyfikacja czynników kształtujących ekspozycję umów leasingowych w roku 2006 i ich konsekwencje dla firmy leasingowej*” (ekspertyza operacyjno-metodyczna przygotowana dla Europejskiego Funduszu Leasingowego), Wrocław 2006, środki finansowe Europejskiego Funduszu Leasingowego, wykonawczyni prac projektowo-badawczych.

2. „*Monografia Świdnicy Przemysłowej*”, projekt Sudeckiej Izby Przemysłowo-Handlowej i Urzędu Miasta Świdnica, Świdnica styczeń 2008, środki samorządu terytorialnego w Świdnicy, wykonawczynie prac badawczych i opracowanie raportu końcowego;
3. Projekt „*Utworzenie sieci punktów kontaktowych czesko-polskiej współpracy gospodarczej*” finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013 i realizowany przez partnerów: Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy, Izba Przemysłowo-Handlowa Ziemi Kłodzkiej, Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego w Jeleniej Górze, Izba Gospodarcza Republiki Czeskiej, Izba Gospodarcza Województwa Královéhradeckiego, Izba Gospodarcza Województwa Morawsko-Śląskiego, Powiatowa Izba Gospodarcza w Jeseniku, Powiatowa Izba Gospodarcza w Jabloncu nad Nisou, wykonawczynie prac badawczych i projektowych;
4. „*Modele sieci partnerów a zarządzanie zmianą gospodarczą* (nr WND-POKL.08.01.02-02-028/09) finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i realizowanego przez Federację Pracodawców Polski Zachodniej, Legnica 2010, wykonawczynie prac projektowych i badawczych;
5. „*Inwestujemy w waszą przyszłość*”, Projekt Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013, Zgorzelec 2011, wykonawczynie prac badawczych i projektowych, przygotowanie raportu końcowego;
6. Projekt „*Regionalna gospodarka odpadami i recyklingu w powiatach Görlitz i Zgorzelec „RegRec”*” Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013, Zgorzelec 2013, koordynacja i wykonanie prac badawczych i projektowych;
7. „*Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w postępowaniu z odpadami w powiatach Görlitz i Zgorzelec*”, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Polska-Saksonia 2007-2013, Zgorzelec 2013, wykonawczynie prac badawczych i przygotowanie raportu końcowego;
8. Projekt „*Wizualizacja w przemyśle i sztuce – nowa jakość kształcenia*”. Beneficjentem jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie. Projekt realizowany w okresie od 01.10.2009 do 30.09.2013 roku. Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytetu IV „Szkolnictwo wyższe i nauka”, działania 4.1. „Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenia liczby absolwentów kierunków o

kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy”, poddziałania 4.1.1. „Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni”; główny menedżer projektu.

Szczególne znaczenie w moich doświadczeniach pracy nad grantami i projektami naukowymi miał czteroletni projekt „*Wizualizacja w przemyśle i sztuce – nowa jakość kształcenia*”, skupiający w sobie elementy badawcze i aplikacyjne, a w ramach którego byłam głównym menedżerem projektu, o budżecie w wysokości 2 miliony 994 tysiące PLN. Dzięki realizowanym wówczas zadaniom miałam okazję nie tylko bezpośrednio prowadzić badania naukowe, ale również kierować zespołami badawczymi oraz projektowymi, przygotowywać i redagować ostateczne postaci raportów częściowych, etapowych i finalnych. Zdobyłam doświadczenia w zakresie opracowywania metodyk badawczych. Nie bez znaczenia były również kontakty z Komitetem Sterującym i innymi instytucjami oraz osobami odpowiedzialnymi za koordynację, rozliczanie i kontrolowanie realizacji projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

6.3. Doświadczenia naukowe zdobyte w kraju i za granicą

Doświadczenia naukowe zdobyte za granicą obejmują przede wszystkim:

- wyjazd studialny na Uniwersytet w Niżynie (Ukraina) w 2003 roku;
- wyjazd studialny do Hradec Kralove (Republika Czeska) w 2007 roku;
- dwa wyjazdy studialne do Görlitz (Niemcy) w 2011 oraz 2013 roku;
- wyjazdy studialne do Tarnopola (Ukraina) w 2013 roku.

Wyjazd do Niżyna (Ukraina) obejmował prace dotyczące możliwości wykorzystania w warunkach gospodarki ukraińskiej polskich doświadczeń funkcjonowania małej i średniej przedsiębiorczości. Jego efektem był raport końcowy przygotowany przez partnerów umowy, z moim istotnym wkładem oraz publikacje o charakterze monograficznym przygotowane w języku ukraińskim i polskim, których byłam współautorką.

Wyjazd do Hradec Kralove (Czechy) miał charakter badawczy oraz aplikacyjny i dotyczył możliwości pogłębienia transgranicznej, partnerskiej współpracy pomiędzy małymi i średnimi przedsiębiorstwami oraz polskimi i czeskimi jednostkami samorządu terytorialnego. W jego efekcie przygotowane zostały artykuły naukowe oraz referaty wygłoszone na międzynarodowych konferencjach.

Wyjazdy do Görlitz, które miały miejsce w 2011 i 2013 roku, miały również charakter badawczy oraz aplikacyjny. W ich efekcie przeanalizowano rozwiązania prawno-instytucjonalne i ekonomiczno-logistyczne w zakresie gospodarowania odpadami

komunalnymi, a także zbadano w ich trakcie możliwości skuteczniejszego kształtowania świadomości i proekologicznych postaw ludności. Finalnie powstały obszerne raporty, a doświadczenia metodyczne zostały przeze mnie wykorzystane w badaniach nad gospodarowaniem odpadami, recyklingiem i świadomością ekologiczną w gminach i społecznościach lokalnych Dolnego Śląska, Ziemi Lubuskiej, Wielkopolski i Opolszczyzny. Ich wyniki były publikowane w postaci artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach oraz prezentowane na kilku krajowych konferencjach naukowych.

W trakcie wyjazdów do Tarnopola miałam okazję, poza badaniami naukowymi, zaprezentować dwa wystąpienia na V Міжнародної науково-практичної конференції „*Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки*” oraz na VI Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених і студентів *Інноваційні процеси економічного і соціально-культурного розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід*. Ich efektem były również dwa opracowania dotyczące uwarunkowań rozwoju e-gospodarki w sytuacji kształtowania się społeczeństwa informacyjnego w Polsce i opublikowane tezy referatów.

Doświadczenia naukowe zdobyte w kraju dotyczą przede wszystkim różnych form współpracy z następującymi ośrodkami akademickimi:

- Kraków (Uniwersytet Ekonomiczny i Akademia Górniczo-Hutnicza), przy realizacji projektów badawczych i publikacji naukowych z zakresu funkcjonowania instrumentów polityki ekologicznej, zwłaszcza związanych z wykorzystaniem źródeł informacji środowiskowych;
- Białystok (Wyższa Szkoła Ekonomiczna i Uniwersytet w Białymstoku), przy realizacji projektów badawczych i publikacji naukowych dotyczących cech oraz funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, a także wykorzystania pojęć z zakresu ekonomii ekologicznej, ekonomii środowiska i ekonomii rozwoju zrównoważonego;
- Łódź (Społeczna Akademia Nauk), przy realizacji publikacji naukowych związanych z istotą, cechami i funkcjonowaniem społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy;
- Wałbrzych (Wałbrzyska Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Politechnika Wrocławska – filia w Wałbrzychu, Wałbrzyskie Towarzystwo Naukowe), przy realizacji przedsięwzięć badawczych i publikacyjnych dotyczących rozwoju gospodarki lokalnej, a także doskonalenia dydaktyki akademickiej przez wykorzystanie nowych metod nauczania, technik doskonalenia umiejętności zawodowych studentów i konwencjonalnych oraz niekonwencjonalnych źródeł informacji;

- Głogów (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa), przy realizacji czteroletniego projektu badawczego i badań szczegółowych oraz przygotowania konferencji naukowych o szerokim spektrum tematycznym, od funkcjonowania i perspektywach rozwoju lokalnej gospodarki i jednostek samorządu terytorialnego, poprzez gospodarowanie zasobami lokalnymi i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego, aż po problemy metodyki kształcenia akademickiego.

Uczestniczyłam również w 2010 roku w warsztatach z zakresu gospodarki opartej na wiedzy zorganizowanego w ramach projektu: *„Program upowszechniania osiągnięć nauki z zakresu zrównoważonego rozwoju i gospodarki opartej na wiedzy”*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i otrzymałam odpowiedni certyfikat.

6.4. Nagrody, wyróżnienia i stypendia za działalność naukową

Za pracę naukową i jej efekty otrzymałam w okresie po uzyskaniu stopnia doktora odpowiednie nagrody i medale. Zostały one przyznane zarówno przez instytucje centralne, jak Prezydent RP oraz Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, jak i środowiskowe (Rektor Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu i Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Głogowie).

W 2006 oraz 2008 roku były to Nagrody Rektora PWSZ w Głogowie, które otrzymałam przede wszystkim za pracę naukową, ale także w pewnym zakresie organizacyjną na rzecz uczelni i lokalnego środowiska akademickiego.

W 2011 roku zostałam wyróżniona Medalem Za Długoletnią Służbę, co było finalizacją wieloletniej pracy we wrocławskim oraz innych środowiskach akademickich i naukowych.

W roku 2011 otrzymałam Nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za współautorstwo monografii *„Ekonomia rozwoju”*. Książka ta otrzymała również Nagrodę Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w 2012 roku. W obu przypadkach podkreślono naukowo-poznawcze i dydaktyczne walory opracowania oraz jego prekursorski w polskiej literaturze charakter.

Za pracę naukową otrzymałam również siedmiokrotnie Nagrodę Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, w latach: 2003, 2006, 2011, 2013, 2014, 2016 oraz 2017. W tym przypadku podstawą wyróżnienia była zarówno ilość zgromadzonych punktów

referencyjnych oraz jakość poszczególnych opracowań, z uwzględnieniem mojego wkładu autorskiego w ich przygotowanie.

6.5. Wygłaszanie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych

W całym okresie pracy naukowej przygotowałam 106 referatów, które zostały zaprezentowane na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych. Piętnaście spośród nich (wszystkie po uzyskaniu doktoratu) zostało opracowanych w językach obcych (angielskim, niemieckim, rosyjskim i czeskim). Zdecydowana większość (86 razy) referatów zostało wygłoszonych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora, a 20 w okresie do doktoratu. Poszczególne referaty zawierały wyniki prowadzonych przeze mnie badań naukowych w danym okresie. Wszystkie spotkały się z zainteresowaniem uczestników konferencji, a w wielu przypadkach zaowocowały podjęciem współpracy naukowo-badawczej z innymi naukowcami.

6.6. Działalność dydaktyczna, popularyzatorska oraz organizacyjna

W trakcie pracy zawodowej realizowałam zajęcia dydaktyczne z następujących przedmiotów: Analiza ekonomiczna, Ekonomia informacji, Historia myśli ekonomicznej, Makroekonomia, Mikroekonomia, Podstawy ekologiczne działalności gospodarczej, Podstawy ekonomii, Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, Międzynarodowa ochrona środowiska, Kierunki rozwoju współczesnej ekonomii, Wiedza o gospodarce rynkowej, Ekonomia matematyczna, Metody ilościowe w ekonomii, Statystyka, Badania operacyjne, Ekonomia menadżerska. Zajęcia były realizowane na studiach jednolitych magisterskich oraz licencjackich, I stopnia i magisterskich, II stopnia.

W okresie od 2010 do 2018 roku byłam opiekunem ponad stu prac: magisterskich (20), licencjackich (100) i inżynierskich (25), których autorzy zostali wypromowani jako absolwenci, przede wszystkim na kierunku „Ekonomia”. Byłam również recenzentką ponad stu prac magisterskich, licencjackich oraz inżynierskich.

W okresie od 2013 do 2018 roku byłam opiekunką specjalności „Gospodarka zasobami środowiska” i „Ekobiznes” na kierunku „Ekonomia”, na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Od grudnia 2016 roku jestem koordynatorem ds. parametryzacji w Instytucie Ekonomii na Wydziale Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Jestem koordynatorem działalności dydaktycznej w Katedrze Ekonomii Ekologicznej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Byłam współorganizatorką wszystkich konferencji organizowanych przez Katedrę Ekonomii Ekologicznej w latach 1999-2018.

W pracy organizatorskiej jestem członkinią Zespołu ds. Rewitalizacji przy Wójcie Gminy Dobromierz – Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Dobromierz na lata 2016-2020.

Aktywnie pracuję w Polskim Stowarzyszeniu Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych (wcześniej Europejskie Stowarzyszenie Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych – oddział polski) od roku 1998. Jest to stowarzyszenie naukowe skupiające badaczy ze wszystkich polskich środowisk akademickich i naukowych zajmujących się zagadnieniami z zakresu problemów ekonomiczno-ekologicznych, ekonomii ekologicznej, ekonomii środowiska czy ekonomii rozwoju zrównoważonego i trwałego. Na jego rzecz, poza typowymi obowiązkami statutowymi:

- przygotowywałam konferencje oraz seminaria naukowe,
- współuczestniczyłam w środowiskowych badaniach naukowych,
- opracowywałam jako autorka lub współautorka określone publikacje naukowe,
- wygłaszałam referaty z własnych badań naukowych.

Jestem członkinią-założycielem Wałbrzyskiego Towarzystwa Naukowego, zajmującego się między innymi badaniami z zakresu lokalnej, wałbrzyskiej gospodarki, popularyzacją wiedzy, organizacją konferencji i seminariów naukowych oraz przygotowywaniem i publikowaniem określonych opracowań naukowych.

Od lipca 2017 roku jestem członkinią Komitetu Redakcyjnego rocznika „Społeczności lokalne. Studia interdyscyplinarne”, który jest wydawany przez Uczelnię Jana Wyżykowskiego w Polkowicach. Czasopismo zajmuje się prezentacją wyników interdyscyplinarnych badań nad problemami funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego oraz społeczności lokalnych i podejmuje niezbędne działania, aby uzyskać rangę czasopisma naukowego umieszczonego na liście ministerialnej.

Jestem również redaktorką publikacji przygotowanych na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu, a mianowicie:

- „Ekonomia środowiska i polityka ekologiczna” z 2016 roku;
- „Ekonomika ochrony środowiska i eko-innowacje” z 2016 roku;

„Współczesna ekonomia a rozwój zrównoważony”.

W swojej działalności popularyzatorskiej realizowałam następujące formy przedsięwzięć:

- publikacje popularnonaukowe dotyczące rozwoju zrównoważonego i trwałego (ekorozwoju), przygotowane dla oryginalnego, trójjęzycznego (polsko-niemiecko-czeskiego) periodyku „Ziemia Kłodzka”, wielokrotnie nagradzanego za swoją działalność popularyzatorską;
- zajęcia dla uczniów szkół podstawowych i średnich, przeprowadzanych w latach 2012, za które zostałam w 2014 roku wyróżniona statuetką „Przyjaciel Szkoły”;
- wykłady dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku, dotyczących wybranych problemów funkcjonowania współczesnych gospodarek i Unii Europejskiej.

Otrzymałam również wyróżnienie w konkursie „Wykładowca roku 2010”.

Agnieszka Becla

